





Beste bezoeker,

Hartelijk welkom in de Noorderkerk

In deze folder vindt u allerlei informatie over dit gebouw. Wanneer het gebouwd is, door wie het gebruikt wordt en wat u erin tegen komt.

Als u meer wilt weten kunt u iemand aanspreken. Zij staan u graag te woord. Ook kunt informatie vinden op onze website: www.spakenburg-noord.nl

Natuurlijk bent u ook hartelijk welkom in onze zondagse kerkdiensten:

09.30 uur 's morgens

19.00 uur 's avonds

Voorgeschiedenis

In 1836 had de Christelijke Afgescheiden Gemeente zich losgemaakt van de Nederlandse Hervormde Kerk.

Al vlug had men plannen voor de bouw van een eigen kerkgebouw. Voor een bedrag van f2500 werd dit in 1841 gerealiseerd. Om voldoende geld bij elkaar te krijgen kon men kerkstoelen kopen. Zo had je (als je geld had) recht op een vaste plaats in de kerk. Gelukkig is dat al lang niet meer zo. Alleen als je slecht ter been bent kun je (gratis) een gereserveerde plaats krijgen. Dit oude kerkgebouw is er nog steeds. Je kunt het vinden op Kerkstaat 7. Na de bouw van de huidige Noorderkerk is het gebouw als school gebruikt geweest.



De oude kerk is "School met den Bijbel" geworden.

Links op de foto is nog net de Noorderkerk zichtbaar.

De bouw van de Noorderkerk

De gemeente groeide, en ondanks twee nieuwe uitbreidingen was dit kerkgebouw te klein geworden.

Men besloot een nieuwe kerk te bouwen. Daarvoor was f27800 nodig, ruim tien keer zoveel als het oude gekost had. Er was nog wat onenigheid over de vraag of er een orgel geplaatst moest worden. Bij de bouw is wel alvast het fundament daarvoor gelegd. Drie jaar na de opening werd een tweedehands orgel aangeschaft.

Om kosten te besparen kwamen er bij de bouw geen uurwerk en klok in de toren. Door extra giften werden die een paar jaar later alsnog geplaatst.

Architect Jarling uit Nijkerk mocht de nieuwe kerk ontwerpen. Nadat het tweede ontwerp was goedgekeurd door de kerkenraad konden de aannemers Willem van den Hoogen en Hendrik van de Kieft aan de slag.

Op 6 maart 1878 worden de twee eerste stenen gelegd door de predikant H.B. Geuchies en de oudste ouderling A. Huijgen.

Op de gedenksteen boven het entreeportaal staan hun namen vermeld, met ook de namen van de twee bouwers.



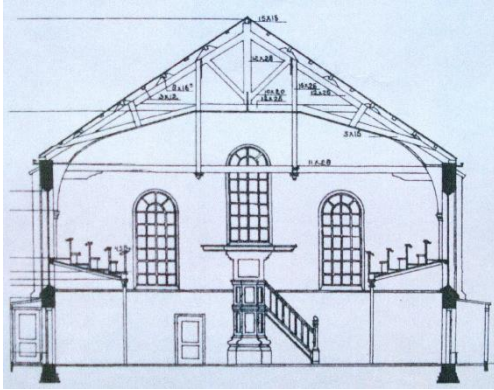
Eben-Haëzer betekent letterlijk: Steen der Hulp. (1 Sam 7:12)

Samuël sprak bij het leggen van die steen: "Tot hiertoe heeft de Heer ons geholpen."

In Psalm 118 : 11 wordt ook gesproken van een steen. Daarmee wordt verwezen naar Christus.

De kerk heeft een neoromaans uiterlijk en was aanvankelijk een zaalkerk. Zoals gebruikelijk is de toren aan de westzijde geplaatst. Daar was en is de entree. Tegenover deze entree, aan de oostzijde was de preekstoel.

Naast de preekstoel stonden de banken voor de ambtsdragers en een hoge bank voor de burgemeester. In het midden en langs de zijwanden stonden de banken voor de gemeenteleden. Diegene die in de oude kerk een zitplaats hadden gekocht kregen die ook weer in de nieuwe kerk.



Doorsnede van de Noorderkerk uit 1924 met de oude preekstoel, recht tegenover de hoofdingang.

Verbouw en uitbreiding in 1924

In 1924 bleek de kerk alweer te klein. De kerk werd volgens het ontwerp van architect E.J. Rothuizen (what's in a name ..) aan de zuidzijde uitgebreid en kreeg zo een L-plattegrond. De preekstoel werd verplaatst naar de noordwand. Om dit te verwezenlijken zijn twee vensters in de noordgevel dichtgemetseld.



Aan de buitenzijde is duidelijk te zien dat er twee vensters zijn dichtgemetseld.

In het westen, zuiden en oosten van de kerkzaal werden grote galerijen aangebracht. Daardoor kwam het aantal zitplaatsen op 1650.



De uitbreiding aan de zuidzijde met een gedenksteen naast de ingang



Het interieur na de verbouwing. Het orgel staat hier nog helemaal achterin. Als een nieuw orgel wordt aangeschaft komt dat meer naar voren, op de huidige plaats.

In 1971 en 2007 is de Noorderkerk gerenoveerd en gemoderniseerd.

Het kerkorgel

In april 1997 werd een nieuw orgel in gebruik genomen. Het orgel is gebouwd door Mense Ruiter Orgelmakers te Zuidwolde (Groningen) onder het advies van Jan Jongepier. Het is het derde orgel van de Noorderkerk, na een Van Dam-orgel uit 1806 (uit de Hervormde Kerk te Voorburg) en een Dekker-orgel uit 1931.

Mense Ruiter Orgelmakers koos het werk van Heinrich Hermann Freytag (1759-1811) als uitgangspunt. Het orgel heeft 31 stemmen op mechanische sleepladen voor Hoofdwerk, Rugwerk en Pedaal. Drie spaanbalgen en een schokbalg voor het Rugwerk verzorgen een voldoende stabiele wind. De kasten zijn ruim gebouwd ten behoeve van de klankversmelting in het orgel. De vormgeving van de kasten is gematigd modern, en sluit goed aan bij het kerkinterieur.

De speelaard is exact en past bij de grootte van het orgel. Het plenum klinkt duidelijk en mooi breed, de fluiten zijn fraai divers, de tongwerken goed van karakter en klanksterkte. Minpunt is de voorspraak bij de toonaanzet van de labialen, die de klankmening van de labialen in de weg staat. Het orgel is zoveel mogelijk zonder kernsteken geïntoneerd; mogelijk had Freytag in vergelijkbare omstandigheden iets meer steken aangebracht.



Hoofdwerk

Prestant 16 discant
Bourdon 16
Prestant 8
Roerfluit 8
Quintadeen 8
Octaaf 4
Speelfluit 4
Quintprestant 3
Superoctaaf 2
Cornet 4 st. discant
Tertiaan 2 st.
Mixtuur 4-6 st.
Fagot 16
Trompet 8

Pedaal

Subbas 16
Prestant 8
Roerquint 3
Octaaf 4
Bazuin 16
Trompet 8
Cornet 4

Rugwerk

Prestant 8 discant
Holpijp 8
Prestant 4
Roerfluit 4
Nasard 3
Octaaf 2
Woudfluit 2
Mixtuur 3-4 st.
Sesquialter 2 st.
Dulciaan 8

Speelhulpen

Manuaalschuifkoppel
Koppel Hoofdwerk -
Pedaal
Koppel Rugwerk -
Pedaal
Tremulant Rugwerk
Tremulant Hoofdwerk

De toren

De toren is 35 meter hoog en is niet vanbinnen te bezichtigen. Er valt ook niet veel te zien, de toren is van eenvoudig metselwerk en voorzien van houten trappen.



Interieur van de toren



Mechanisme voor uurwerk en slagwerk



houten trappen

De oorspronkelijk klok had een gewicht van 251 kg. In de oorlog werden klokken gevorderd om het brons te gebruiken voor kanonnen en munitie. Omdat klokken ook een alarmfunctie hadden mochten sommige kerken hun klok behouden of kregen een veel lichtere klok terug. De Noorderkerk moest de klok inleveren, maar kreeg de klok van de Lutherse kerk uit de Langestraat in Amersfoort ervoor terug. Deze klok was veel lichter, hij

woog maar 45 kg. Deze klok heeft nog een aantal jaren na de bevrijding in de Noorderkerk gehangen. De vraag naar nieuwe klokken was direct na de oorlog zo groot dat pas in juli 1949 een nieuwe klok geleverd kon worden. De klok is gegoten door de gebroeders Van Bergen uit Heiligerlee. De geleende klok werd aan de Lutherse kerk teruggegeven. Iedereen leek weer tevreden, maar toen de Lutherse kerk hun klok in 1993 lieten restaureren maakte de restaurateur de opmerking dat de klok meer op een scheepsbel leek. Daardoor kwam het verhaal in de wereld dat de Spakenburgers de klok stiekem omgewisseld hadden. Het verhaal kwam zelfs in het AD, *Stad en regio*. In het voorjaar van 2013 is bij onderzoek gebleken dat de Lutherse kerk toch echt haar eigen, oorspronkelijke klok terug had.

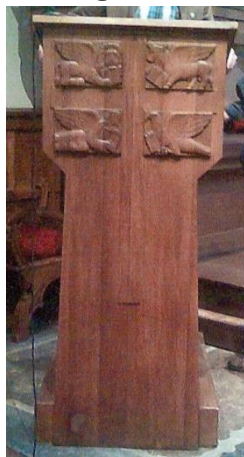
De kerkzaal

In 2007 is de kerkzaal gemoderniseerd. Door de architect werden de kansel, de avondmaalstafel het doopvont en de rekken voor de collectezakken helemaal op elkaar afgestemd en vervaardigd van licht eiken.



De kerkzaal met liturgisch centrum, gezien vanaf de zuidgalerij

De lessenaar is sterk geïnspireerd door de lessenaar uit de Engelse kerk in de Begijnhof te Amsterdam.



Links de lessenaar uit de Engelse kerk uit Amsterdam

Rechts de lessenaar van de Noorderkerk.

De 4 afbeeldingen zijn bijna identiek. Het kruis bij de lessenaar uit de Noorderkerk is meer geaccentueerd door een rand van Wengéhout





De vier afbeeldingen rond het kruis verwijzen naar de 4 evangelisten, Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes. Deze symbolen kwamen al voor in de derde eeuw na Christus en zijn gebaseerd op de visioenen uit Ezechiël 1 : 1 - 14 en uit Openbaring 4 : 7.

"Het eerste wezen zag eruit als een leeuw en het tweede als een jonge stier; het derde had een gezicht als een mens en het vierde leek een vliegende adelaar."

Deze symbolen zijn in veel (oude) kerken terug te vinden.

Niet altijd heeft men het zelfde symbool aan de zelfde evangelist gekoppeld.

De meest bekende koppeling is:

Mattheüs wordt als mens afgebeeld. Zijn evangelie begint met de menselijke stamboom van Christus.

Marcus wordt afgebeeld als de gevleugelde leeuw, een woestijndier, omdat zijn evangelie begint met Johannes de Doper in de woestijn, en omdat er van Jezus gezegd wordt dat hij in de woestijn verbleef te midden van de wilde dieren

Lucas wordt afgebeeld als het gevleugelde rund, een offerdier, dat rijmt met het offer dat Zacharias in de tempel brengt aan het begin van het Lucasevangelie.

Johannes wordt afgebeeld als de gevleugelde arend, omdat in zijn evangelie de woorden een hoge vlucht nemen en hij met scherpe blik Gods geheimen doorziet.

Deze folder is u aangeboden door de
Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt Spakenburg-Noord